

Bijlage 1 opinienota opdrachtgeverschap en regionale samenwerking

Achtergronden van bestuurlijk aanbesteden middels vragen-en-antwoorden.

1. Waarom kiezen we voor bestuurlijk aanbesteden als financieringsmodel binnen de Transitie Jeugdzorg en AWBZ?

In de regionale visiedocumenten voor de beide transitie hebben we afgesproken dat het financieringsmodel recht moet doen aan het complexe karakter en de netwerkstructuur van het sociaal domein. Door de complexiteit van de problemen, is het heel moeilijk om te 'voorspellen' waaraan we over drie jaar of zelfs eerder nog behoefte hebben. Met de huidige manier van financieren maken we vaak aanbodgerichte afspraken over langere periodes (4 jaar). Daardoor kunnen we erg moeilijk inspelen op veranderingen.

Bovendien voldoet de huidige manier van financieren niet aan onze wens om meer horizontaal te gaan sturen. Nu is het vaak nog zo dat de gemeente niet alleen de kaders/doelen stelt, maar ook eisen formuleert over de manier waarop deze doelen bereikt moeten worden. Daardoor maken we vaak aanbodgerichte afspraken (bv: we betalen aan instelling x 10 trajecten y voor de komende vier jaar). Dat willen we graag veranderen.

Gemeenten hebben de financiële middelen en de verantwoordelijkheid voor het organiseren van zorg. Instellingen hebben de expertise om de doelen te formuleren, het personeel en de contacten met de burgers. Dat maakt dat gemeenten en instellingen niet alleen onderling afhankelijk van maar ook gelijkwaardig aan elkaar zijn.

2 Hoe werkt het model?

Het model van bestuurlijk aanbesteden werkt met twee niveaus van contracteren. In de basisovereenkomst maken gemeenten en instellingen afspraken met elkaar over communicatie, overleg en besluitvorming. Ook worden er randvoorwaarden in opgenomen en basale onderwerpen als kwaliteit, toe- en uittreding etcetera. In de deelovereenkomsten spreken ze af welke effecten ze willen bereiken, met welke partijen, voor welk budget en onder welke voorwaarden et cetera. De bekostigingsvorm is daarbij ook onderwerp van gesprek: er kan bijvoorbeeld zowel voor inkoop als (klassieke) subsidie gekozen worden.

Deze manier van afspraken maken geeft invulling aan de gelijkwaardige relatie tussen gemeenten en instellingen: beiden hebben actieve inbreng en kunnen zowel over proces als over inhoud met elkaar onderhandelen. Bovendien wordt de samenwerkingsrelatie op deze manier transparanter en kunnen partijen open over hun (soms tegengestelde) belangen in gesprek gaan.

3 Kunnen we met het model van bestuurlijk aanbesteden flexibeler afspraken maken met de instellingen?

Ja, dat kan. Door met twee niveaus van contracteren te werken (basis- en deelovereenkomsten) is veel flexibiliteit mogelijk. In de basisovereenkomst maken gemeenten en instellingen basale afspraken over de manier van samenwerken. Zo staat er bijvoorbeeld in de overeenkomst dat gemeenten en instellingen elkaar minimaal 9 keer per jaar spreken aan de fysieke overlegtafels.

Dat is veel frequenter dan nu het geval is. Ze verbinden zich met de overeenkomst dus aan elkaar zonder het al over de inhoud te hebben. In deelovereenkomsten maken ze afspraken over de te bereiken effecten en niet (zoals voorheen) over aanbod. De basis- en deelovereenkomsten worden zo geformuleerd dat deze flexibel zijn en gemakkelijk aan te passen aan wisselende omstandigheden.

4 Kunnen we met het model van bestuurlijk aanbesteden meer sturen op effecten in plaats van op aanbod?

Ja, dat kan. In de deelovereenkomsten maken gemeenten afspraken met instellingen over de effecten die ze willen bereiken. En niet meer over de manier waarop de instellingen dat moeten doen. Op die manier praten ze niet meer over aanbod en krijgen instellingen meer vrijheid en vertrouwen dan voorheen om deze effecten te bereiken.

5 Op welke manier stimuleren we innovatie met dit model?

Door in de deelovereenkomsten afspraken te maken over de effecten die gemeenten en instellingen willen bereiken én daaraan een budget te verbinden, wordt innovatie gestimuleerd. Uitvoerende instellingen geven tijdens de onderhandelingen over de deelovereenkomst aan of ze denken de doelen met het beschikbaar budget te kunnen bereiken. Ze kunnen zelf invulling geven aan de manier waarop ze dat doen, waardoor innovatie wordt gestimuleerd. Als de doelen niet bereikt worden binnen de vooraf afgesproken kaders, kunnen gemeenten een sanctie opleggen. Afspraken over sanctionering worden vastgelegd in de basisovereenkomst.

6 We gaan werken met een basisovereenkomst en deelovereenkomsten. Afspraken over de invulling van deze overeenkomsten worden in (sub-)regionaal verband gemaakt. Hoe werkt dat in de praktijk?

Er moeten nog afspraken gemaakt worden over de schaal en vorm van regionale samenwerking. Onderdeel van die afspraken is ook de wijze waarop gemeenten vertegenwoordigd worden tijdens het overleg met de instellingen.

Omdat in de regio Brabant Noordoost ongeveer 170 instellingen werkzaam zijn op het gebied van AWBZ en jeugdzorg en we elkaar zeer regelmatig zullen spreken, zullen zowel gemeenten als instellingen elkaar vertegenwoordigen. Zo kunnen gemeenten er bijvoorbeeld voor kiezen om één gemeente uit de subregio namens hen het overleg met de instellingen te voeren. Deze gemeente moet goed weten met welk mandaat zij aan de tafel zit voor de andere gemeenten uit de subregio. Voor wat betreft de instellingen zal een groep van ongeveer 35 instellingen worden samengesteld die de rest van de instellingen (meer dan 170 in de regio Brabant Noordoost) kan vertegenwoordigen.

De gemeenten en instellingen die niet aan de fysieke overlegtafel zitten, zullen worden geïnformeerd via een website, waarop alle stukken worden geplaatst. Daarnaast zullen zij overleggen met hun vertegenwoordigers aan de overlegtafels.